

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:3494

av **Per Åsling och Peter Helander (båda C)**

Beskattning av enskilda näringsidkare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt verka för ändrade regler vid beräkning av det skattepliktiga resultatet av näringsverksamheten för enskilda näringsidkare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt verka för ändrade regler vid beräkning av kapitalunderlag för räntefördelning och expansionsfond för enskilda näringsidkare och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges största grupp småföretagare är de enskilda näringsidkarna. Genom 1990 års generella inkomstskattereform och 1994 års företagsskattereform fick denna grupp nya skatteregler anpassade till det nuvarande dualistiska svenska skattesystemet.

Komplexiteten i dagens ordning uppmärksammades redan i samband med införandet och Lagrådet konstaterade att regleringen, med hänsyn till att den i huvudsak riktar sig till de mindre företagen, låg nära gränsen för vad som kan accepteras i komplexitet (prop. 1993/94:50 s. 427). Även när reglerna fördes över till inkomstskattelagen uttalade Lagrådet kritik mot komplexiteten (prop. 1999/2000:2 del 3 s. 434). Det finns med andra ord ett stort behov av förenklade, men fortsatt neutrala, skatteregler för denna stora grupp småföretagare.

År 2012 tillsattes Skatteförenklingsutredningen. Enligt direktiven bestod utredningens uppdrag i att utvärdera och försöka förenkla skattereglerna för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag. Enligt direktivet ska särskild uppmärksamhet ägnas åt reglerna om räntefördelning och expansionsfonder.

I utredningens betänkande SOU 2014:68 föreslogs i kapitlet ”Ett nytt förenklat och neutralt skattesystem” förenklande regler med, så långt det är möjligt, bibehållen neutralitet i beskattningen mellan enskilda näringsidkare och näringsidkare som driver sin verksamhet genom ett aktiebolag.

Totalt sett är remissinstanserna positiva till förslagen även om vissa synpunkter finns.

Exempelvis har Skatteverket i ett omfattande remissvar betonat vikten av att skattereglerna för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag förenklas. Myndigheten anser bl.a. att förslaget att samma kapitalunderlag ska användas för såväl räntefördelning som fondavsättningar är positivt.

Ett delförslag utmärker sig särskilt genom att det utsatts för hård kritik. Det gäller förslaget att slopa skogskonto, skogsskadekonto och upphovsmannakonto. Kritiken har sin bakgrund i de särskilda omständigheterna för skogsbruk och upphovsmannaverksamheter, ojämna inkomster och lång verksamhetstid.

Remissinstanserna är mycket positiva till att regelsystemet för de enskilda näringsidkarna förenklas. Några åtgärder verkar man i stort sett vara ganska överens om. Det gäller att resultatet av näringsverksamheten ska bestämmas utifrån en fördelningsbar inkomst, att systemet med två kapitalunderlag ersätts av ett system med ett kapitalunderlag och att regler om förenklad räntefördelning införs.

Ett nytt förenklat och neutralt system för beskattning av enskilda näringsidkare

Skatteförenklingsutredningen föreslog i SOU 2014:68 ett antal förändringar i regelsystemet för enskilda näringsidkare med den primära avsikten att förenkla regelsystemet. Utredningens förslag har ännu inte lett till något lagförslag.

Särskilt om fördelningsbar inkomst

Enligt dagens regelsystem beräknas resultatet av inkomst av näringsverksamhet på följande sätt.

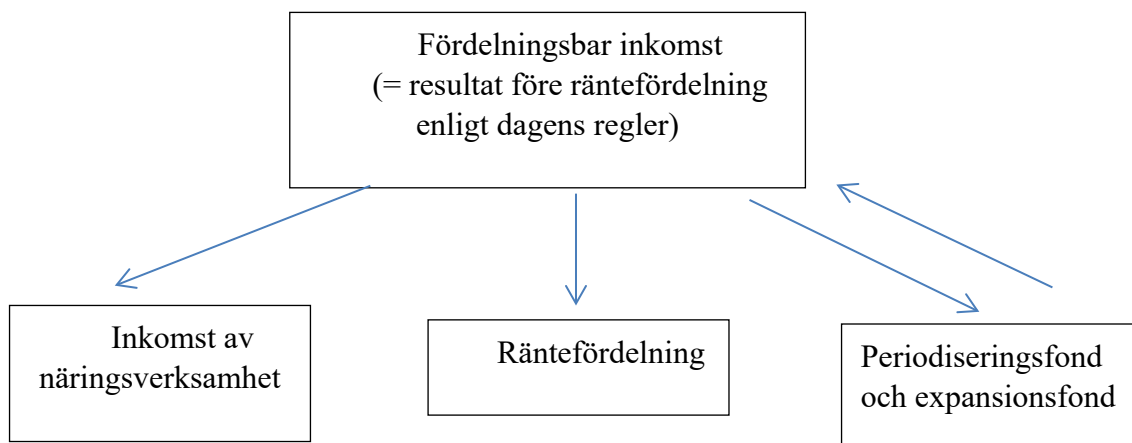
- +/- Intäkter – kostnader
- +/- Räntefördelning
- +/- Periodiseringsfond
- +/- Expansionsfond
- +/- Pensionssparande
- + Återföring egenavgifter/särskild löneskatt
- Avdrag egenavgifter/särskild löneskatt
- + Sjukpenning
- +/- Inkomst av näringsverksamhet

Dagens systematik innebär att befintliga skatteplaneringsinstrument är avhängiga varandra. Nyttjande av räntefördelning påverkar möjligheten att göra avsättning till periodiseringsfond, vilket i sin tur påverkar möjligheten att göra avsättning till expansionsfond. Vidare medför dagens systematik att företagssparande genom periodiseringsfond och expansionsfond i princip aldrig kan räntefördelas (dvs. kapitalbeskattas) utan bara kan beskattas som arbetsinkomst. Detta både komplicerar systemet och ger en styrningseffekt som kan ifrågasättas på principiella grunder.

I likhet med den slutsats som drogs av Skatteförenklingsutredningen anser vi att regelverket blir mer rationellt ur företagandesynpunkt samt mer pedagogiskt, överskådligt och mindre komplext om beståndsdelarna kan göras parallella. Det innebär

också att vissa skatteplaneringsinstrument kan utnyttjas utan att det påverkar andra delar av systemet. Ett system som är lättbegripligt vinner också i legitimitet.

I motionen föreslås därför att dagens systematik ändras och utformas i enlighet med huvuddragen i Skatteförenklingsutredningens förslag om en fördelningsbar inkomst. Dock förespråkas ingen förändring av systemet i övrigt, vilket bl.a. innebär att skogskonto, upphovsmannakonto, periodiseringsfond och expansionsfond finns kvar enligt dagens regler. Den förenklade systematiken skulle således bli följande:

Särskilt om beräkning av kapitalunderlag

Enligt dagens regler bestäms kapitalunderlaget för räntefördelningen utifrån beskattningsårets ingående balans medan kapitalunderlaget för expansionsfond bestäms utifrån beskattningsårets utgående balans.

Genom att ändra regelsystemet på så sätt att kapitalunderlaget för såväl räntefördelning som expansionsfond bestäms utifrån ett kapitalunderlag istället för två uppnås en förenklingsvinst för den enskilde. Kapitalunderlaget måste sedan bestämmas utifrån beskattningsårets utgående balans. Anledningen till detta är att även årets resultat måste kunna sättas av till expansionsfond.

Förenklad räntefördelning

För delägare i fåmansföretag som har kvalificerade andelar gäller särskilda regler för beskattning av utdelning och kapitalvinst. Då normal avkastning på dessa andelar ska beskattas i inkomstslaget kapital identifieras denna genom komplicerade beräkningar.

År 2006 infördes en förenklingsregel som ett alternativ till fullständig beräkning av normalavkastning. Syftet var att underlätta för företag med litet eget kapital och ett fåtal anställda. Enligt förenklingsregeln beräknas den normala kapitalavkastningen utifrån en viss multipel av inkomstbasbeloppet. Det är ca 80 % av alla ägare till kvalificerade aktier som använder sig av förenklingsregeln (90 % av nystartade företags ägare).

Skatteförenklingsutredningen kunde konstatera att förenklingsregeln fungerat väl. Den fann därför anledning att på motsvarande sätt överväga att införa en förenklad möjlighet att göra räntefördelning för de enskilda näringsidkare som har ett litet eget kapital. Förenklingsvinster skulle därmed uppstå om utredningens förslag om förenklad räntefördelning infördes.

Konsekvenser

En av invändningarna mot Skatteförenklingsutredningens förslag var att konsekvenserna inte var tillräckligt analyserade och kartlagda.

Genom att låta huvuddragen i dagens regelsystem bestå och endast göra mindre förändringar i systematiken går det att uppnå klara förenklingsvinster för den enskilde utan att det medför andra stora konsekvenser vad gäller effekten på skatteuttaget.

Per Åsling (C)

Peter Helander (C)